

חמודי שי

על התורה והמועדים

הגגים ודעיונות מחודשים בדרך הדרוש והמוסר בפרשת השבוע | גליון י"ז | לג בעומר תשפ"ז

גדולת רשב"י ל"ג בעומר

שורש השמחה של ל"ג בעומר

כנגד כל הסיכויים. אנו חוגגים את הישרדותו המופלאה מהרומאים, את קיומו הרוחני המופלא במערה שאפשרה לו את גילויים הגדולים ונוראיים של נשמת התורה. אנו חוגגים את מעבר מורשת המסורה של תורת רבי עקיבא לרבותינו בדרום בכלל (עיין פר"ח או"ח סי' תצ"ג) ולרשב"י בפרט, שמידותיו "תרומות מתרומות מידותיו של ר"ע" והפיתוח של ממדים חדשים של התורה המסורה לו על ידו וע"י בני חבורתו שנעשה לאוצר בלום לכל הדורות, וזה השמחה הגדולה שאנו חוגגים בל"ג בעומר.

גדולת רשב"י ושמחת ההילולא בל"ג בעומר

כפי שהזכרנו, אחד מן הטעמים לשמחה ביום זה הוא כי זה יום הילולא, יום השנה, לתנא הגדול רבי שמעון בר יוחאי, או בכינויו הידוע, רשב"י. כפי שהזכרנו, רבי שמעון חיבר את ספר הזוהר, החיבור המרכזי של הקבלה, רבי שמעון היה אחד מהתלמידים הבכירים של רבי עקיבא שנבחרו לאחר ש-עשרים וארבע אלף תלמידיו מתו במגיפה.

רבי שמעון עלה לגדולה מופלגת מעל שאר גדולי דורו וגופא דעובדא היה עם רבי יהודה בנוגע למה שהרומאים בנו, הגשרים, בתי הרחצה וכו'. רשב"י טען שכל מה שהרומאים עשו, לעצמם עשו. דבריו הגיעו לאוזני הרומאים, והוא נידון למוות. כתוצאה מכך, רבי שמעון היה חייב להסתתר. הוא ובנו, אלעזר, מצאו מערה בה הם התחבאו מפני הרומאים שרצו להמיתו.

באופן ניסי הם ניזונו מעץ חרוב. הם המשיכו ללמוד תורה, וזכו שאליהו הנביא התגלה אליהם ולימדם תורה פעמיים ביום, ומכוח זה התבררה והתרחבה תורת הקבלה.

גדולת כ"ד אלף תלמידי ר"ע טמונה ברשב"י

מאז ישיבתו במערה, רשב"י היה רגיל בגילוי אליהו, ובהמשך נגלו אליו נשמות עוד צדיקים, כולל נשמת משה רבינו, ושאר חברי מתיבתא דרקיע. ואין יותר ראוי מזה שכוח התורה של 42

שמחת ל"ג בעומר מושרשת בכמה מאורעות בתולדות עמינו שמצטלבים בו ביום. ראשית, 24,000 תלמידי רבי עקיבא פסקו למות. אולם זה לבד לא סיבה לשמחה לאחר כל כך הרבה מוות של ת"ח מופלגים "והיה העולם שמם" (יבמות סב, ב, ועיין פר"ח או"ח סי' תצ"ג ס"ק ב' שהקשה כן) אך ביום ל"ג בעומר (עיין משנת חסידים מסכת אייר - סיון אות ד-ה) היה עוד צעד "...כשבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם רבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם העמידו תורה אותה שעה" (שם).

נצח ישראל

כאשר נתבונן נראה את ההמשכיות של נצח ישראל, העברת הלפיד של המסורה מרבי עקיבא לחמשת תלמידיו ששרדו שביניהם היו רבי מאיר ורבי שמעון בר יוחאי. רבי מאיר, התנא הגדול במשנה "סתם משנה רבי מאיר" ורבי שמעון מחבר ספר הזוהר ומגלה את היסודות העמוקות והסודות העליונים של התורה. כאשר אנו מתבוננים באיזו נס שרדה תורת רבי עקיבא והמשיכה דרך תלמידיו שנותרו בחיים, עלינו להכיר ולחגוג את הישרדותה והתקומה המופלאה של התורה.

כאשר אנו מתבוננים בזה שמותם של 24,000 התלמידים פסק בל"ג בעומר, ורבותינו שבדרום, שביניהם היה רבי שמעון בר יוחאי, נסמכו באותו יום ולאחר כמה שנים באותו יום, ההילולה של רבי שמעון בר יוחאי, עלינו להנציח את גמר תפקידו בעוה"ז ועלייתו לגנזי מרומים על ידי חגיגת חייו ומורשת התורה שהוריש לנו. הוא כאחד מרבותינו שבדרום שהעמידו תורה המשיך ביתר שאת את עבודתם של העמדת התורה והתרחבותה

עניינים שנתבאר

ל"ג בעומר

שורש שמחת ל"ג בעומר ----- נצח ישראל ----- גודל כוחו דרשב"י ושמחת ההילולא שלו ----- רשב"י תמצית הכ"ד אלף תלמידי ר"ע ----- טעם לתגלחת סמוך לציון רשב"י ----- תגלחת לאחר ג' שנים כנגד שני הערלה ----- רמזי ל"ג

תגלחת בג' שנים - כדין ערלה

אלף תלמידי
רבי עקיבא,
מ מ ו מ ש
ב ת נ א
האלוקי רבי

להציע שכמו שבעץ פרי חדש לא ניתן לאכול את הפירות החדשים משך שלוש שנים, כך צריך לתת לילד לגדול ולהבשיל לפני שמלמדים אותו תורה. כמו שבשלוש שנים של ערלה, לא ניתן לקטוף את הפירות, כמו"כ המנהג לא לספר ילדים במשך שלוש השנים הראשונות מרמז שהילד "בשנות הערלה שלו".

ל"ג - רמז לתגלחת בשנה ג'

לעניות דעתי, בדרך רמז ודרש על שמחת ל"ג בעומר. בואו נתבונן באותיות ל"ג. ל משמעה "למד" דהיינו לימוד, ג' היא לחכות עד ג' שנים. אז זה הזמן ללמד תורה לילד בן שלוש - בל"ג בעומר זה הזמן להתחיל ללמד את ילדנו בן השלוש תורה. בל"ג בעומר זה הזמן לתספורת הראשונה. לאחר שהם בני שלוש בל"ג בעומר, הם יכולים לקבל את המסורה מהצדיק - את המסורה של רבי שמעון בר יוחאי, הצדיק ופרשן הראשי של חכמת הקבלה. הוא היה בחיר תלמידיו הגדולים של רבי עקיבא, וכך המסורה מועברת מדור לדור. אנחנו רוצים להעביר את המסורה בל"ג.

עוד טעם לשבח לתגלחת אצל רשב"י ובל"ג בעומר

עוד טעם למנהג לספר את הילדים בל"ג בעומר, יום השנה של רשב"י, מבוססת על הגמרא במסכת מעילה (דף יז, א). השלטון גזר שאסור על היהודים לשמור שבת ולעשות ברית מילה. היו שתי גישות לנסות לפתור בעיה זו. האחת הייתה על ידי רבי ראובן בן איסטרובלי. הוא הלך לקיסר לבוש כגוי, עם תספורת של גוי, והצליח לבטל את שתי הגזרות, עד שגילו שהוא הולך אותם שולל, והוא באמת יהודי, והחזירו את הגזרות.

רבי שמעון בר יוחאי נקט בגישה שונה. הוא, שהיה צדיק גדול, הלך כיהודי, עם תספורת של יהודי. הוא עזר להציל את בת הקיסר שסבלה מכאבים רבים על ידי כך שהתערב וסילק מלאך רע.

הקיסר הציע לו כתגמול לקחת מה שירצה מבין אוצרות המלוכה. רבי שמעון בר יוחאי לקח את שני המסמכים של הגזרות וקרע אותם. אחד הגזרה על השבת ואחד הגזרה על המילה. בגלל שהוא בא אל הקיסר עם תספורת מסורתית של יהודי, אנחנו מכבדים אותו ומספרים את הילדים במירון ביום השנה שלו, בל"ג בעומר.

מי יתן וילדים רכים אלו יגדלו להיות תלמידי חכמים גדולים עם המידה של "ואהבת לרעך כמוך" של רבי עקיבא, שילמדו את המסורה של אבותינו ויביאו נחת להוריהם, אמן.

שמעון. הוא מסוגל להגיע לרבדים יותר ויותר גבוהים של הבנת התורה שאף אחד לא הגיע אליהם לפניו. זו תורת הקבלה, אותה אנו לומדים עד ימינו. והשיא של גילויי רשב"י בתורת הקבלה היה ביום פטירתו, בל"ג בעומר שהוא גילה את ה"אידרא זוטא" כדי שיעלה בשלמות ומעלה עליונה לעולם העליון. זה היה יום שמחתו ואנו שמחים בשמחתו ובמורשתו שהגיעה לגמר טוב ביום זה. בואו נציין את יום השנה לפטירתו בבקשה מאת ה' שהוא יהיה מליץ יושר עבור כלל ישראל וארץ ישראל.

טעם לתגלחת סמוך לציון של רשב"י

ישנו מנהג הקשור לל"ג בעומר והוא התספורת הראשונה לבנים בני שלוש, בארץ ישראל רבים מהם מובאים למירון, לקבר רבי שמעון בר יוחאי. בדרך כלל התגלחת נעשה בנוכחות צדיק, הילד מקבל ברכות מיוחדות, יחס מהצדיק. מה מקור מנהג זה? ולמה דווקא בל"ג בעומר?

האר"י ז"ל, רבי יצחק לוריא, בעצמו קיים את המנהג הזה והביא את הילדים שלו לתגלחת בל"ג בעומר, מצפת ששם הוא היה גר, למירון, לקבר של רשב"י. על אף שהאר"י חי שנים רבות לאחר רשב"י, במובן מסויים הוא היה כמו תלמידו של רשב"י שכן הוא למד את הקבלה לעומק והיה אחד מבני הקבלה הגדולים ביותר בעמינו. לפי המסורה, לאריז"ל היה גילוי אליהו, ממש כמו לרשב"י.

למה תגלחת ראשונה לילד בן שלוש? ולמה בל"ג בעומר? לאחר 3 שנים זהו הגיל בו הילד מוכן לקבל את יסודות הראשונים כהכנה ללימוד התורה. וז"ל רבינו עובדיה מברטנורא על מסכת אבות (פרק ה משנה כא):

"בן חמש שנים למקרא - מערלה ילפינן דכתיב (ויקרא יט) שלש שנים יהיה לכם ערלים ובשנה הרביעית (לאחר יום הולדת השלישי לחיי הילד) יהיה כל פרוי קודש הלולים. שאביו מלמדו צורת האותיות והיכר הנקודות. ובשנה החמישית תאכלו את פרוי להוסיף לכם תבואתו. מכאן ואילך ספו ליה כתורא, עכ"ל.

כדין ערלה

להוסיף על דבריו הקדושים, הפסוק בפרשת שופטים משווה בין אדם לעץ "כי האדם עץ השדה". חז"ל מלמדים אותנו שזה מתייחס לתורה של תלמיד חכם. אני רוצה